

den kongelige Billiestilljendegivelse, saa fortaar jeg det, som sagt ikke, thi det var Ministeriet nødt til at gjøre. Det ærede Medlem sagde, at det var et politisk Misgreb og en politisk Feil, at man saaledes havde afventet den kongelige Meningstilljendegivelse; men ganske vist føiede han til, at denne politiske Feil traadte endnu stærkere frem og fik sit virkelige Bys derved, at man bagefter havde offentliggjort den. Nu forekommer det mig, at hvis man maatte se noget mindre Heldigt i den Form, der var brugt, da var man igjen opfordret til at gribe i sin egen Varm og spørge: Fra hvem kommer da egentlig Forargelsen, hvem bærer saa egentlig Skylden? Det vil erindres, at det jo ikke er første Gang, vi have det Slags Forhandlinger, som synes at skulle periodisk vende tilbage med kortere eller længere Mellemrum, hvilket i Dyrigt, det være mig tilladt at bemærke dette i Parenthes, i Længden naturligvis svækker Interessen for deslige Sager; man har altsaa tidligere gjort en lignende Henvendelse til Kronen, og man har derpaa faaet et Svar i, hvad man nu vel vil kalde en fuldstændig god konstitutionel Form og Orden. Man har faaet Kongens Svar, Hans Majestæt har op læst det, og det er kontraseret af Conseilspræsidenten. Men var man da tidligere fornoget med denne Form? Nei, det var man heller ikke; det hed sig jo: Det er nok Kongen, der tilfyneladende taler, men i Virkeligheden er det jo naturligvis Regjeringen, som har skrevet Svaret, det er Regjeringen, der bærer det juridiske, konstitutionelle Ansvar, men det bærer ogsaa det moralske, og Gud veed i Grunden, hvor nødig Hans Majestæt er gaaet til at give det Svar; det er Ministeriet, der har faaet ham dertil. Saadanne Udtalelser ere fremkomne flere Gange. Nu spørger jeg Om hver, om det da ikke er naturligt, netop for at klare Stillingen, med Hs. Majestæts Samtykke at give Offentligheden Leilighed til at fæste et Blik ind i og faae fuldkommen Sikkerhed om, hvorledes det sande Forhold er. Det er dette, der er fæst, og det er det, som forekommer mig, at man fra alle Sider i Grunden maatte erkende for at være fuldstændig loyalt handlet af Ministeriet, dersom man ikke ifølge sin Mistemning over den Vending, Sagen har taget i Realiteten, var noget tilbøjelig til at se Alt paa en saa ubehagelig og, for at bruge et Udtryk, man her i Dag har benyttet, odiøs Maade lige over for Ministeriet, som det vel er muligt.

Bajer: Det forekommer mig, at de Ud-

talelser, der saldt fra det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 4de Valgkreds (P. C. Olsen), gif ud paa, at Kongen handlede paa eget Ansvar, naar han valgte sine Raadgivere. Seg troede, at det var slaaet fast her, saaledes at det ikke kunde omstødes, at Kongen aldrig handlede politisk paa eget Ansvar, og jeg tror ikke, det kan nytte at henvise til disse Forhandlinger fra 1864, naar vi have selve den grundlovgivende Rigsforsamlings Forhandlinger, som vise hen i en aldeles modsat Retning. Det er bekendt, at paa den grundlovgivende Rigsforsamling var der et Medlem, som endnu har Sæde her i denne Sal, nemlig det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), der gjorde Forsøg paa at gjøre den Mening gjældende, at den Beslutning, hvorved Kongen indsatte sine Ministre, skulde være gyldig uden en Ministers Underskrift, og idet det ærede nævnte Medlem sagde, at man dog skulde yde Kongen den samme Magt, som den franske Præsident havde, blev der dertil svaret af Ordføreren for Grundlovsudkastet, den nuværende høitærede Finanzminister, de saa Ord: „Seg måske kun at gjøre denne Bemærkning, at den franske Præsident er ansvarlig og den danske Konge derimod ansvarsløs“; og den samme ærede Ordfører havde fort i Forveien udtalt, at det maatte er „Ministrenes største Ansvar, at de Intet have gjort. Det er altsaa aldeles ikke noget Overskødigt, naar man har opstillet den konstitutionelle Hovedregel, at Ministrene ere ansvarlige for Regjeringens Forvelse i det Hele.“ Seg tror derfor, at vi ikke behøve nærmere at røre ved det Spørgsmaal, hvorvidt der paahviler Ansvar eller ikke, og det ligger jo desuden i selve Sagens Natur. Man kunde jo tænke sig det Tilfælde — jeg siger fæst ikke, at det nogeninde vil indtræffe her — at et Ministeriums Forbliven ved Roret var forbunden med saa store Farer, at en Revolution vilde udbrude, hvis det blev en eneste Dag længere; og jeg vil da spørge, om Ansvaret derfor ikke er Ministeriets, og om ikke Anklagemagten, Folkethinget, eller hvad man nu vil kalde det, vilde være fuldstændig forpligtet til senere at sætte dette Ministerium under Tiltale, fordi det var blevet ved Roret, altsaa fordi det havde undladt at gjøre Noget. Dette forekommer mig viser allertyndeligst, at ethvert omhelst politisk Skridt af Kongen eller Undladelsen af et saadant Skridt hviler paa Ministeriets Ansvar, og aldrig kan komme til at hvile paa Kongen. Det Farlige ved det Skridt, der nu er fæst, er efter min Mening netop det, at Ministeriet her har gjort et